

Aan:

C. Westerlaken (CDA)

In afschrift aan:

Provinciale Staten van Utrecht

DATUM 15-12-2020
NUMMER 821BCFD9
UW BRIEF VAN 17-11-2020
UW NUMMER 821B3734
BIJLAGE -

DOEIN LLO
CONTACTPERSOON P. Drost
DOORKIESNUMMER 0618300551
E-MAILADRES Peter.drost@provincie-utrecht.nl
ONDERWERP BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE VRAGEN
Van C. Westerlaken betreffende STAF rapport

Geachte heer Westerlaken,

Toelichting:

Op 10 november verscheen van STAF het rapport " Veel stikstofgevoelige natuur bijgetekend in rekenmodel Aerius (2017-2020)." Het rapport beschrijft dat in diverse provincies extra hectares stikstofgevoelige natuur is bijgetekend. Er wordt aangegeven dat deze aanpassingen grote gevolgen kunnen hebben voor bedrijven in de omgeving. Maar dat het er op lijkt dat deze aanpassing niet transparant zijn en 'stilletjes' gebeuren. Reden voor het CDA om de volgende vragen te stellen:

1. Kunt u aangeven of dit in de provincie Utrecht ook heeft plaatsgevonden?

Antwoord:

De grootste wijziging betreft de toevoeging van leefgebieden in 2017. Dit heeft in heel Nederland plaats gevonden en hierover is ook actief gecommuniceerd. Daarnaast is er sprake van een jaarlijkse verbetering van de habitatkaarten van de gebieden. De Minister van LNV meldt hierover aan de Tweede Kamer:

"In de versie van 2020 zit niet meer stikstofgevoelige natuur dan in de versie van 2019, maar wel meer dan in de versie van 2016. De conclusies over meer stikstofgevoelige natuur in het rapport van Agrifacts gaan over het verschil tussen de AERIUS-versies van 2016 en 2017 (tussen 2017 en 2020 zijn de verschillen gering, zo blijkt ook uit het rapport). Op 1 september 2017 is namelijk een nieuwe versie van AERIUS in gebruik genomen (versie-16L) waarin voor het eerst stikstofgevoelig leefgebied is verwerkt. Het oppervlak stikstofgevoelig leefgebied bedroeg toen 83.942 ha. Deze toevoeging is op transparante wijze gebeurd door op 1 september 2017 o.a. het volgende bericht te plaatsen op de AERIUS-website: "Toevoeging leefgebieden: AERIUS 2016L bevat een aanvulling voor leefgebiedenkaarten. Dit betekent dat er meer hexagonen zijn waarop binnen het PAS de impact van stikstofdepositie berekend en getoetst wordt." De resultaten zijn verwerkt in alle relevante PAS-gebiedsanalyses, waarin steeds afzonderlijk is ingegaan op de leefgebieden. Deze documenten zijn actief openbaar gemaakt en door belanghebbenden veelvuldig gebruikt. Ook bij de terinzagelegging

van de partiële herziening van het Programma Aanpak Stikstof (zomer 2017) is expliciet gewezen op het feit dat naast habitattypen ook leefgebieden van soorten relevant waren geworden. Daar zijn ook inspraakreacties op gekomen, waarin door de insprekers werd gewezen op de gevolgen voor de vergunningverlening.

De betreffende leefgebieden van soorten waren overigens ook al eerder dan in 2017 stikstofgevoelig, maar de kartering daarvan liep achter op die van de habitattypen. Oorzaak daarvan was dat pas in 2012 een indeling in aanvullende stikstofgevoelige leefgebieden beschikbaar was, met bijbehorende kritische depositiewaarden (het bekende rapport van Van Dobben e.a.). Vervolgens moesten die typen nog in kaart worden gebracht en per gebied gekoppeld aan de verschillende soorten die ervan gebruik maken. Dat is met name in de jaren 2016-2017 gebeurd. Het resultaat is ten slotte in 2017 verwerkt in AERIUS."

Voor de toevoeging van leefgebieden is destijds toestemming gegeven door GS middels een goedkeuringsbrief richting de Minister van EZ (nu LNV) voor wijziging van de Regeling natuurbescherming. Zie ook <https://www.provincie-utrecht.nl/actueel/gs-besluiten/openbaar-verslag-vergadering-gs-utrecht-20-06-2017> Er is sprake geweest van een gezamenlijk communicatiebericht door het ministerie en de provincies zo blijkt uit de achterliggende stukken bij het besluit. Gedeputeerde Maasdam heeft de opname van leefgebieden ook in de commissie RGW aangekondigd zo volgt uit het verslag van de commissie van 17 juni 2017, pagina 4.

2. Als dit zo is, om welke gebieden gaat het ?
Als dit in Utrecht gebeurd is, kunt u ons toelichten:

Antwoord:

De habitattypenkaarten en leefgebiedenkaarten zijn ingebouwd in AERIUS Calculator. Per 15 oktober 2020 is AERIUS Calculator geactualiseerd, waarbij ook waar nodig de habitattypenkaarten en leefgebiedenkaarten zijn geactualiseerd. Binnen de provincie Utrecht liggen (delen) van 9 Natura 2000-gebieden met stikstofgevoelige natuur. Van deze 9 gebieden zijn alleen in de Oostelijke Vechtplassen en Rijntakken in oktober 2020 de habitattypenkaarten en leefgebiedenkaarten gewijzigd. Dit zijn provinciegrens overschrijdende gebieden. De Oostelijke Vechtplassen liggen merendeels in Noord-Holland. Deze provincie is daarom de voortouwnemer voor het beheerplan Natura 2000 en ook voor de actualisatie van habitatkaarten en leefgebiedenkaarten van dit gebied. De Rijntakken liggen in de provincies Gelderland, Overijssel en Utrecht. Hier is Gelderland de voortouwnemer.

Afgesproken is dat de habitattypenkaarten minstens eens in de 12 jaar worden geactualiseerd. In de Oostelijke Vechtplassen heeft zo'n actualisatie van de habitattypenkaart deels plaats gevonden doordat de provincies Noord-Holland en Utrecht in 2018 de watervegetatie hebben laten opnemen en verwerken in de habitattypenkaart. In de Oostelijke Vechtplassen is het areaal gekarteerd habitattypen en leefgebied hierdoor per saldo afgenomen met circa 1120 ha (17,3 % van de totale oppervlakte van 6475 ha). Dit wordt veroorzaakt doordat de watervegetaties op veel locaties geheel blijken te zijn verdwenen. Wij onderzoeken op dit moment wat de oorzaak hiervan is.

In de Rijntakken is er per saldo een toename van het areaal gekarteerd habitattypen en leefgebied van circa 1231 ha (5,3 % van de totale oppervlakte van 23047 ha). Dit wordt vooral veroorzaakt doordat in 2017 het leefgebied Lg11 (Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeekleigebied) niet volledig in de AERIUS kaart terecht was gekomen. Dit is nu in de kaarten van 15 oktober 2020 wel correct opgenomen, waardoor het areaal Lg11 fors is toegenomen. In de Rijntakken bleek dat er vooral rondom de Rijnbrug bij Rhenen veel nog niet-onderzocht leefgebied lag. In 2019 hebben de provincies Utrecht en Gelderland daarom de uiterwaarden rondom de Rijnbrug bij Rhenen laten inventariseren en de resultaten verwerkt in de leefgebiedenkaart in AERIUS. Als gevolg hiervan is het areaal gekarteerd leefgebied Lg8 (Nat, matig voedselrijk grasland) en Lg11 hier afgenomen.

3. Hoe het hele proces van toevoegen en verwijderen van oppervlakte in stappen wordt doorlopen?
4. Welke partijen hierbij zijn betrokken en wie welke rol heeft?

Antwoord vraag 3 en 4:

De zogenaamde voortouwnemers, de provincies, Rijkswaterstaat (namens I&W, voor de grote wateren) en - voor één gebied – het ministerie van Defensie, zijn verantwoordelijk voor het opstellen, actualiseren, verbeteren en vaststellen van habitatkaarten. Deze bevoegde gezagen maken gebruik van informatie van onafhankelijke ecologische bureaus, met name de vegetatiekarteringen. De opdrachten voor de karteringen worden vaak verleend door de terreinbeherende organisaties en andere eigenaren van natuurterreinen, die subsidie krijgen voor beheer en monitoring (waar ook kartering onder valt). De vertaling en bewerking van die vegetatiekarteringen naar habitatkaarten vindt in het algemeen plaats in opdracht van de bevoegde gezagen zelf, die ook altijd verantwoordelijk zijn voor de controle op juistheid van de habitatkaarten. Daarnaast vindt nog een onafhankelijke, grondige validatie van habitattypenkaarten plaats door experts, in opdracht van de gezamenlijke bevoegde gezagen. Een habitatkaart maakt alleen zichtbaar waar de habitattypen en (overige, stikstofgevoelige) leefgebieden, die op grond van het aanwijzingsbesluit zijn beschermd, zich concreet bevinden - en waar niet. Dat gebeurt op een objectieve, wetenschappelijk-technische manier. Het is dus geen juridische of beleidsmatige beslissing, maar een weergave van de feitelijke situatie op basis van de meest actuele vegetatiekaart. De openbaarmaking van habitatkaarten kent dan ook geen aanwijzingsprocedure. Overal waar een reeds aangewezen habitat voorkomt, is dat al beschermd via het aanwijzingsbesluit, met bijbehorende inspraak- en beroepsprocedure. Uiteraard kan een ieder het bevoegde gezag wijzen op mogelijke fouten op een habitatkaart. Daarnaast is het mogelijk om hierop te wijzen in een bezwaar- en beroepsprocedure waar van de kaart gebruik wordt gemaakt, zoals bij vergunningverlening in het kader van de Wet natuurbescherming. De habitatkaart die in AERIUS wordt gebruikt, is een compilatie van alle afzonderlijke gebiedskaarten. Per gebied is de voortouwnemer van de bevoegde gezagen verantwoordelijk voor aanlevering van het bronbestand (habitattypenkaart en leefgebiedenkaart) aan de provinciale uitvoeringsorganisatie BIJ12, die elk bronbestand verifieert op technische juistheid en de aangeleverde data verwerkt tot één landelijke dataset. De gezamenlijke bevoegde gezagen voor Natura 2000 zijn bestuurlijk verantwoordelijk voor de habitatkaart in AERIUS. De openbaarmaking van de kaart betreft geen aanwijzing, omdat het gaat om een verduidelijking - op basis van objectieve gegevens - van het voorkomen van waarden die op, grond van aanwijzingsbesluiten, in beginsel overal in de Natura 2000-gebieden zijn beschermd.

5. Hoe kan een ieder herleiden waarom oppervlakte wordt toegevoegd en verwijderd?

Antwoord:

Oppervlakten worden uitsluitend toegevoegd of verwijderd wanneer uit nieuwe ecologische informatie blijkt dat dit een verbetering is van de habitattypenkaarten en leefgebiedenkaarten. De basis hiervoor is doorgaans vegetatiekundig onderzoek. De redenering is dus beperkt tot 'hier is geconstateerd dat het betreffende habitat wel/niet aanwezig is'. Verschillen in de opeenvolgende kaarten worden niet gepubliceerd. De kaarten worden bij een update van AERIUS bijgewerkt zodat altijd met de nieuwste inzichten wordt gewerkt. Dit is overeenkomstig de werkwijze met andere data, zoals emissiekentallen.

6. Heeft u beeld wat deze wijzigingen kunnen betekenen voor individuele belanghebbenden?

Antwoord:

Ecologisch gezien, betekent stikstofgevoelig dat een habitatype of leefgebied in kwaliteit en oppervlak kan afnemen als gevolg van stikstofdepositie. De status 'stikstofgevoelig' betekent concreet dat op de betreffende locatie rekening moet worden gehouden met mogelijke negatieve effecten van stikstof, zowel bij het treffen van passende en instandhoudingsmaatregelen als bij de toetsing in het kader van toestemmingsverlening. Ook telt het oppervlak mee bij de doelstelling (het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen voor natuurgebieden van Europees belang) zoals opgenomen in het wetsvoorstel Stikstofreductie en natuurverbetering.

7. Hoe worden belanghebbenden geïnformeerd over deze wijzigingen?

Antwoord:

De habitattypenkaarten en leefgebiedenkaarten zijn opgenomen in AERIUS Calculator. Het

voornemen is AERIUS Calculator jaarlijks te actualiseren. De actualisatie van AERIUS Calculator op 15 oktober 2020 is enkele weken daarvoor aangegeven op de website van BIJ12.

In de release notes van de actualisatie staan op hoofdlijnen de wijzigingen beschreven. Actualisatie van kaartmateriaal hoort standaard bij de actualisatie. De mate van wijziging verandert uiteraard wel van jaar tot jaar. Het al dan niet als stikstofgevoelig aanmerken van specifieke locaties in AERIUS vloeit voort uit aanpassingen van habitattypenkaarten en leefgebiedenkaarten. Het voornemen tot aanpassing van de kaart in AERIUS valt daar dus al (vroegtijdig) uit af te leiden.

Alle aanvragers van wie wij de vergunning niet voor 15 oktober 2020 definitief hebben kunnen verlenen hebben wij aangeschreven en geïnformeerd dat AERIUS Calculator wordt vernieuwd en hen verzocht de AERIUS berekeningen te actualiseren.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen